

388L0301

27.5.88

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS OFFICIELLA TIDNING

Nr L 131/73

KOMMISSIONENS DIREKTIV

av den 16 maj 1988

om konkurrens på marknaderna för teleterminalutrustning

(88/301/EEG)

EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS RÅD HAR ANTAGIT
DETTA DIREKTIV

med beaktande av Fördraget om upprättandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen, särskilt artikel 90.3 i detta, och

med beaktande av följande:

- (1) I alla medlemsstaterna är telekommunikation antingen helt eller delvis ett statsmonopol som i allmänhet beviljas i form av speciella eller exklusiva rättigheter för ett eller flera organ ansvariga för att tillhandahålla och driva nätet och tillhörande tjänster. Dessa rättigheter går emellertid ofta längre än till att tillhandahålla tjänster för utnyttjande av nätet och sträcker sig till att tillhandahålla terminalutrustning för anslutning till nätet. Under de senaste decennierna har en avsevärd teknisk utveckling skett när det gäller nät och utvecklingstakten har varit speciellt hög inom området terminalutrustning.
- (2) Flera medlemsstater har, för att svara mot den tekniska och ekonomiska utvecklingen, sett över systemet med speciella eller exklusiva rättigheter inom telesektorn. Ökningen av antalet typer av terminalutrustning och möjlighet till flera olika användningar av terminaler innebär att användarna måste tillåtas att fritt välja mellan de olika typerna av utrustning som finns tillgängliga, om de fullt ut skall kunna dra nytta av de tekniska framsteg som gjorts inom sektorn.
- (3) Artikel 30 i fördraget förbjuder kvantitativa restriktioner för importerade varor från andra medlemsstater och alla åtgärder som har motsvarande effekt. Beviljandet av speciella eller exklusiva rättigheter att importera och marknadsföra varor till en organisation kan leda och leder ofta till restriktioner för importerade varor från andra medlemsstater.
- (4) Artikel 37 i fördraget anger att "medlemsstaterna skall gradvis ändra utformningen av de statliga affärsdrivande monopolen på sådant sätt att med avseende på försörjnings- och avsnittingsvillkor varje form av diskriminering mellan medlemsstaternas rättssubjekt skall vara utesluten vid övergångsperiodens utgång. Bestämmelserna i denna artikel

skall tillämpas på organ genom vilka en medlemsstat, juridiskt eller i praktiken, direkt eller indirekt kontrollerar, leder eller märkbart påverkar import eller export mellan medlemsstaterna. Dessa bestämmelser skall likaledes tillämpas på monopol med statlig koncession". Punkt 2 i artikel 37 förbjuder medlemsstaterna att vidta nya åtgärder som strider mot principerna i artikel 37.1.

- (5) De speciella eller exklusiva rättigheter beträffande terminalutrustning som innehas av nationella telemonopol utövas på ett sådant sätt att de i praktiken är ofördelaktiga för utrustning från andra medlemsstater, särskilt genom att hindra användare från att fritt välja den utrustning som bäst passar deras behov i fråga om pris och kvalitet, oberoende av dess ursprung. Utövandet av dessa rättigheter är därför oförenligt med artikel 37 i alla medlemsstaterna utom Spanien och Portugal, där de nationella monopolen fortlöpande skall ändras före utgången av den övergångsperiod som föreskrivits i anslutningsakten.
- (6) Tillhandahållandet av installations- och underhållstjänster är en nyckelfaktor vid köp eller förhyrning av terminalutrustning. Ett bibehållande av exklusiva rättigheter inom detta område skulle innebära att exklusiva marknadsföringsrättigheter bibehålls. Sådana rättigheter måste därför också avskaffas om upphävandet av exklusiva import- och marknadsföringsrättigheter skall ha någon praktisk effekt.
- (7) Artikel 59 i fördraget föreskriver att "inskränkningar i friheten att tillhandahålla tjänster inom gemenskapen stegvis avvecklas under övergångsperioden för rättssubjekt i medlemsstaterna med hemvist i ett annat land i gemenskapen än mottagaren av tjänsteprestationen". Underhåll av terminaler är en tjänst som avses i artikel 60 i fördraget. När övergångsperioden är till ända, skall tjänsten i fråga, vilken ur kommersiell synvinkel inte kan skiljas från marknadsföring av terminaler, tillhandahållas fritt och i synnerhet när tjänsten tillhandahålls av kvalificerade företag.
- (8) Artikel 90.1 i fördraget föreskriver att "medlemsstaterna skall med avseende på offentliga företag och företag som de beviljar särskilda eller exklusiva rättigheter inte vidta och inte heller bibehålla

någon åtgärd som strider mot reglerna i detta fördrag, i synnerhet bestämmelserna i artiklarna 7 samt 85 till 94".

- (9) Marknaden för terminalutrustning styrs i allmänhet fortfarande av ett system som tillåter att konkurrensen inom den gemensamma marknaden blir snedvriden. Denna situation medför fortsatta överträdelser av de konkurrensregler som fastslagits i fördraget och påverkar utvecklingen av handel negativ i en sådan utsträckning att det strider mot gemenskapens intressen. Starkare konkurrens inom terminalutrustningsmarknaden kräver att öppna tekniska specifikationer och typgodkännandeprocedurer införs som motsvarar de väsentliga kraven som anges i rådets direktiv 86/361/EEG⁽¹⁾ och tillåter fri distribution av terminalutrustning. I sin tur kräver sådan öppenhet publicering av tekniska specifikationer och typgodkännandeprocedurer. För att säkerställa att de sistnämnda tillämpas öppet, objektivt och utan diskriminering, bör uppgiften att utforma sådana regler ges åt organ, som är oberoende av konkurrenter på marknaden i fråga. Det är viktigt att specifikationerna och typgodkännandeprodukterna publiceras samtidigt och på ett korrekt sätt. Samtidig publicering säkerställer också att ett handlande i strid med fördraget undviks. Sådan samtidig, korrekt publicering kan endast uppnås med hjälp av ett juridiskt instrument som är bindande för alla medlemsstaterna. Det lämpligaste instrumentet för detta är ett direktiv.
- (10) Fördraget ger kommissionen mycket klara uppgifter och ger den specifika befogenheter när det gäller övervakning av relationerna mellan medlemsstaterna och deras statsägda företag och företag till vilka de har delegerat speciella eller exklusiva rättigheter, särskilt vad beträffar borttagandet av kvantitativa restriktioner och åtgärder med motsvarande effekt, diskriminering av medborgare i medlemsstaterna samt konkurrens. Därför är det enda instrument som kommissionen effektivt kan använda, genom de uppgifter och befogenheter den fått sig tilldelat, ett direktiv baserat på artikel 90.3.
- (11) Teleorganisationer eller teleföretag är sådana företag som avses i artikel 90.1 eftersom de genomför en organiserad affärsverksamhet som inkluderar produktion av varor eller tjänster. Det är antingen offentligt ägda företag eller privata företag till vilka medlemsstaterna har givit speciella eller exklusiva rättigheter för import, marknadsföring, anslutning, idriftsättning av teleterminalutrustning och/eller underhåll av sådan utrustning. Beviljande och upprätthållande av speciella och exklusiva rättigheter för terminalutrustning är åtgärder som avses i den artikeln. Förutsättningarna för att tillämpa undantaget i artikel 90.2 är inte uppfyllda. Även om tillhandahållandet av ett telenät för allmänhe-

tens bruk är en tjänst av allmänt ekonomiskt intresse, som staten har tilldelat teleorganisationerna, skulle ett avskaffande av deras speciella eller exklusiva rättigheter att importera och marknadsföra terminalutrustning varken juridiskt eller i praktiken förhindra utförandet av en sådan tjänst. Detta gäller i ännu högre grad då medlemsstaterna har rätt att underkasta terminalutrustning typgodkännandeprocedurer för att säkerställa att de uppfyller de väsentliga kraven.

- (12) Artikel 86 i fördraget förbjuder som oförenligt med den gemensamma marknaden varje handlande av ett eller flera företag som innefattar missbruk av dominerande ställning inom den gemensamma marknaden eller en påtaglig del av den.
- (13) Teleorganisationerna har individuellt eller tillsammans ett monopol på sina nationella telenät. De nationella näten är marknader. Därför har teleorganisationerna individuellt eller tillsammans en dominerande ställning inom en väsentlig del av marknaden i fråga i den mening som avses i artikel 86. De speciella eller exklusiva rättigheter som givits av staten åt sådana organisationer för att importera och marknadsföra terminalutrustning leder till följande:
- De tvingar användare att hyra sådan utrustning trots att det, åtminstone på lång sikt, skulle vara billigare för dem att köpa denna utrustning. Detta gör i själva verket att abonnemang för användning av näten endast ges till användare som godkänner ytterligare tjänster som inte har något samband med själva abonnemanget.
 - De begränsar marknaden och hämmar de tekniska framstegen eftersom det utbud av utrustning som erbjuds av teleförvaltningarna nödvändigtvis är begränsat och inte kommer att vara det bästa tillgängliga för att möta kraven från en avsevärd del av det totala antalet användare.

Sådant uppträdande är uttryckligen förbjudet i artikel 86 d, och 86 b, och skulle troligen markant påverka handeln mellan medlemsstaterna. Under alla förhållanden ger sådana speciella eller exklusiva rättigheter med avseende på terminalutrustningsmarknaden upphov till en situation som är helt motsatt intentionerna i artikel 3 f i fördraget, som föreskriver upprättande av ett system som skall säkerställa att konkurrensen inom den gemensamma marknaden inte snedvrids och som i stället kräver att konkurrensen inte upphävs. Medlemsstaterna har enligt artikel 5 i fördraget skyldighet att avhålla sig från varje åtgärd som skulle kunna äventyra att målen i fördraget, inklusive artikel 3 f, uppnås. De exklusiva rättigheterna att importera och marknadsföra terminalutrustning måste därför betraktas som oförenliga med artikel 86 i förening med artikel 3 och beviljande eller upprätthållande av sådana rättigheter i en medlemsstat är förbjudet enligt artikel 90.1

⁽¹⁾ EGT nr L 217, 5.8.1986, s. 21.

- (14) För att möjliggöra för användare att få tillgång till terminalutrustning enligt deras eget val är det nödvändigt att känna till och offentliggöra specifikationer för anslutningspunkter (jackar) i nätet som terminalutrustningen skall anslutas till. Medlemsstaterna måste därför tillse att specifikationerna publiceras och att användarna har tillgång till anslutningspunkter.
- (15) För att kunna marknadsföra sina produkter måste tillverkare av terminalutrustning veta vilka tekniska specifikationer de skall uppfylla. Medlemsstaterna skall därför upprätta och publicera förslag till de specifikationer och typgodkännanderegler som de skall underrätta kommissionen om enligt rådets direktiv 83/189/EEG⁽¹⁾. Specifikationerna får utökas till att omfatta produkter som importeras från andra medlemsstater endast i den mån de behövs för att säkerställa överensstämmelse med de väsentliga kraven angivna i artikel 2.17 i direktiv 86/361/EEG som på ett legitimt sätt kan krävas enligt gemenskapsrätten. Medlemsstaterna skall under alla förhållanden följa artikel 30 och 36 i fördraget, enligt vilka en importerande medlemsstat måste tillåta att terminalutrustning som legalt tillverkas och marknadsförs i en annan medlemsstat, importeras till dess territorium, och får endast underkasta den en typgodkännandeprocédur och möjligen vägra godkännande när det är motiverat av de ovannämnda, väsentliga kraven.
- (16) En omedelbar publicering av dessa specifikationer och procedurer kan inte övervägas på grund av deras komplexitet. Å andra sidan är inte effektiv konkurrens möjlig utan sådan publicering, eftersom potentiella konkurrenter till organisationer eller företag med speciella eller exklusiva rättigheter inte är medvetna om de exakta specifikationer som deras terminalutrustning måste uppfylla och villkoren för typgodkännandeprocédurer och därmed kostnader och tidsåtgång för dessa. Ett slutdatum bör därför sättas för publicering av specifikationer och typgodkännandeprocédurer. En period på två och ett halvt år kommer också att göra det möjligt för teleorganisationerna med speciella eller exklusiva rättigheter att anpassa sig till de nya marknadsförhållandena och kommer att göra det möjligt för rörelsedrivande bolag, i synnerhet små och medelstora företag, att anpassa sig till den nya konkurrensutsatta miljön.
- (17) Övervakning av specifikationer och regler för typgodkännande kan, med hänsyn till den uppenbara intressekonflikten, inte överlåtas till en konkurrent på terminalutrustningsmarknaden. Medlemsstaterna skall därför se till att ansvaret för utformande av specifikationer och regler för typgodkännande tilldelas ett organ som är oberoende av det företag som ansvarar för nätet och av varje annan konkurrent på terminalmarknaden.
- (18) Innehavarna av speciella eller exklusiva rättigheter för terminalutrustningen i fråga har haft möjlighet

att ålägga sina kunder att teckna långtidskontrakt och därmed hindra att införandet av fri konkurrens får någon praktisk effekt inom rimlig tid. Användarna måste därför ges rätt att få kontraktens löptid ändrad.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE

Artikel 1

I detta direktiv har nedannämnda termer följande betydelse:

- *Terminalutrustning*: utrustning direkt eller indirekt ansluten till en jack i ett allmänt tillgängligt telenät för att sända, bearbeta eller ta emot information. En anslutning är indirekt om utrustningen är placerad mellan terminalen och nätets anslutningspunkt. I endera fallet (direkt eller indirekt) kan anslutningen göras med tråd, optisk fiber eller elektromagnetiskt.
- Terminalutrustning innefattar också satellitstationer med enbart mottagning som inte är anslutna till en medlemsstats allmänt tillgängliga nät.
- *Företag*: en offentlig eller privat organisation till vilken en medlemsstat har givit speciella eller exklusiva rättigheter för import, marknadsföring, anslutning, idriftsättning av teleterminalutrustning eller underhåll av sådan utrustning.

Artikel 2

Medlemsstater som har beviljat speciella eller exklusiva rättigheter som avses i artikel 1 till företag skall se till att dessa rättigheter upphävs.

Senast tre månader efter anmälan av detta direktiv skall de meddela kommissionen vilka åtgärder de vidtagit eller om förslag till lagstiftning som framlagts för detta ändamål.

Artikel 3

Medlemsstaterna skall se till att rörelsedrivande företag har rätt att importera, marknadsföra, ansluta, idriftsätta och underhålla terminalutrustning. Medlemsstaterna får emellertid

- i brist på tekniska specifikationer vägra tillåta att terminalutrustning ansluts och tas i drift när sådan utrustning inte, enligt en noga övervägd uppfattning hos den organisation som åsyftas i artikel 6, uppfyller de väsentliga krav som anges i artikel 2.17 i direktiv 86/361/EEG,
- kräva att rörelsedrivande företag har de nödvändiga tekniska kvalifikationerna för att ansluta, idriftsätta och underhålla terminalutrustning på grundval av objektiva, icke diskriminerande och allmänt tillgängliga kriterier.

⁽¹⁾ EGT nr L 109, 28.3.1983, s. 8.

Artikel 4

Medlemsstaterna skall säkerställa att användare har tillgång till de nya anslutningspunkterna i det allmänt tillgängliga nätet och att de tekniska specifikationerna för dessa punkter publiceras senast den 31 december 1988.

Inom en rimlig tidsrymd skall varje användare som så kräver ges tillgång till anslutningspunkter i det allmänt tillgängliga nät som finns den 31 december 1988.

Artikel 5

1. Medlemsstaterna skall, senast den dag som anges i artikel 2, till kommissionen överlämna en lista med alla tekniska specifikationer och typgodkännandeprocedurer som används för terminalutrustning och tillhandahålla publikationsreferenser.

Om de sistnämnda ännu inte publicerats i en medlemsstat skall medlemsstaten säkerställa att de publiceras senast vid de tidpunkter som anges i artikel 8.

2. Medlemsstaterna skall säkerställa att alla andra specifikationer och typgodkännandeprocedurer för terminalutrustning blir upprättade och publicerade. Medlemsstaterna skall överlämna förslag till de tekniska specifikationerna och typgodkännandeprocedurerna till kommissionen i enlighet med direktiv 83/189/EEG och enligt den tidtabell som anges i artikel 8.

Artikel 6

Medlemsstaterna skall säkerställa att, från den 1 juli 1989, ansvaret för upprättande av de specifikationer, som anges i artikel 5, övervakningen av deras tillämpning och beviljade av typgodkännande anförtros ett organ som är oberoende av offentliga eller privata företag, som erbjuder varor och/eller tjänster inom telekommunikationssektor.

Artikel 7

Medlemsstaterna skall vidta nödvändiga åtgärder för att säkerställa att sådana företag som omfattas av artikel 1 gör det möjligt för sina kunder att med högst ett års varsel säga upp hyres- eller underhållskontrakt som rör terminalutrustning vilken var föremål för exklusiva rättigheter vid den tid då kontrakten upprättades.

För terminalutrustning som kräver typgodkännande skall medlemsstaterna tillse att denna möjlighet att ansluta

kontrakt erbjuds av företagen i fråga senast vid de tidpunkter, som anges i artikel 8. För terminalutrustning som inte kräver typgodkännande skall medlemsstaterna införa denna möjlighet senast det datum som anges i artikel 2.

Artikel 8

Medlemsstaterna skall informera kommissionen om de förslag till tekniska specifikationer och typgodkännandeprocedurer som anges i artikel 5.2

— senast den 31 december 1988 med avseende på utrustning inom kategori A i listan i bilaga 1,

— senast den 30 september 1989 med avseende på utrustning inom kategori B i listan i bilaga 1,

— senast den 30 juni 1990 med avseende på annan terminalutrustning inom kategori C i listan i bilaga 1.

Medlemsstaterna skall sätta i kraft dessa specifikationer och typgodkännandeprocedurer sedan den procedur som anges i direktiv 83/189/EEG avslutas.

Artikel 9

Medlemsstaterna skall i slutet av varje år lämna kommissionen en rapport som gör det möjligt att övervaka efterlevnaden av bestämmelserna i artiklarna 2, 3, 4, 6 och 7.

Ett formulär för rapporten bifogas som bilaga 2.

Artikel 10

Bestämmelserna i detta direktiv skall inte inskränka giltigheten av de bestämmelser som finns i Anslutningsakten för Spanien och Portugal och särskilt artiklarna 48 och 208 i anslutningsakten.

Artikel 11

Detta direktiv riktar sig till medlemsstaterna.

Utfärdat i Bryssel den 16 maj 1988.

På kommissionens vägnar

Peter SUTHERLAND

Ledamot av kommissionen

*BILAGA 1***Lista över terminalutrustning som anges i artikel 8**

	<i>Kategori</i>
Extra telefonapparat, privata automatiska abonnentväxlar (PABXs):	A
Modem:	A
Telexterminaler:	B
Dataöverföringsterminaler:	B
Mobiltelefoner:	B
Satellitstationer med enbart mottagning som inte är anslutna till det allmänt tillgängliga nätet i en medlemsstat:	B
Första telefonapparat:	C
Annan terminalutrustning:	C

*BILAGA 2***Formulär för rapport enligt artikel 9****Genomförande av artikel 2**

1. Terminalutrustning för vilken lagstiftningen ändras eller har blivit ändrad.

Terminalutrustning efter kategori:

- datum för antagande av åtgärden,
- datum för införandet av lagförslaget, eller
- datum för åtgärdens ikraftträdande.

2. Terminalutrustning som fortfarande är föremål för speciella eller exklusiva rättigheter:

- typ av terminalutrustning och de rättigheter som avses.

Genomförande av artikel 3

- terminalutrustning vars anslutning och/eller tilldelning har varit begränsad,
- erforderliga tekniska prestanda med angivande av deras publicering.

Genomförande av artikel 4

- referenser till publikationer där de tekniska specifikationerna finns publicerade,
- antal existerande anslutningspunkter i nätet,
- antal nu tillgängliga anslutningspunkter i nätet.

Genomförande av artikel 6

- oberoende organ som utsetts.

Genomförande av artikel 7

- åtgärder som vidtagits, och
 - antal uppsagda kontrakt.
-